

[Steen.]

er sådan. Jeg tør ikke forudsætte, at andre vil føle den forpligtelse, hvad heller ikke med rimelighed kan forudsættes; men statsmonopolet ophæves, og det erstattes indtil videre af en koncessionsordning, der administreret efter lovforslagets ånd og mening kan give gode muligheder for selskaber eller private, der vil forsøge sig indenfor det grønlandske erhvervsliv.

Jeg føler mig overbevist om nødvendigheden af den i § 11 i loven om udøvelse af erhverv i Grønland foreslåede prisudligningsfond. Det grønlandske folk har hidtil stort set været forskånet for virkningerne af de store prissvingninger. Det var en af monopolhandelens gode sider, men vi kan ikke ophæve monolet og samtidig bevare dets goder. Vi kan forudse, at prissvingninger vil komme, og vi ved, at den grønlandske befolkning ikke har økonomisk styrke til at stå en prisfaldskrise igennem. Vi kan på dette område ikke sådan uden videre drage sammenligninger mellem forholdene her og deroppe. Når vi kom igennem 30'ernes krise så godt, som det trods alt var tilfældet, skyldtes dette ikke i første række krisehjælp af den ene eller den anden karakter; det skyldtes mere end noget andet, at de fleste af os havde noget at stå imod med, havde visse reserver at tære på. Det har det grønlandske folk ikke. Jeg har ønsket at sige dette så stærkt, som det er sket, fordi jeg forudser, at det er et af de punkter, hvor forslaget vil møde kritik.

Så kommer vi til spørgsmålet om en grønlandsk erhvervslånefond — det er spørgsmålet om pengene. Vedrørende dette lovforslag er der forskellige enkeltheder, som jeg ønsker nærmere oplyst og begrundet; men det kan vi vente med til en senere lejlighed.

Overfor spørgsmålet om, hvor store beløb der i de første år vil blive brug for i forbindelse med den her foreslåede reformlovgivning, må jeg sige, at det tør jeg ikke rigtig have nogen mening om, for det er jo afhængigt af så mange ting. Et er, hvad der er ønskeligt, noget andet er, hvad der vil vise sig praktisk og gennemførligt. Her er tale om store forberedelser. Der melder sig spørgsmålet om den fornødne arbejdskraft, spørgsmålet om, hvad der administrativt er overkommeligt, og endelig beder jeg om, at man ved bedømmelsen af de betydelige beløb, det vil dreje sig om, har i sin erindring, at det for en stor dels vedkommende jo er en pengeinvestering: der skabes værdier, der grundlægges erhvervsvirksom-

heder, som må bedømmes således, at de ikke alene bliver rentable, men også indtægtsgivende, så man tør regne med, at en væsentlig del af det beløb, der udlånes, også vil blive tilbagebetalt.

Så er der endelig spørgsmålet om de offentlige grønlandske kasser. Her har forholdet jo hidtil været dette, at de nødvendige offentlige midler blev tilvejebragt ved en 20 pct.s indhandelsafgift, d. v. s. 20 pct. i forhold til den pris, der betales for de varer, grønlænderne har at sælge til styrelsen ved dennes handelspladser i Grønland, samt 2 pct. af den løn, der udbetales til de i Grønland fastansatte. Jeg kan i denne forbindelse ikke tilbageholde den bekendelse, at det er med et vist vemod, jeg er med til at tage afsked med denne form for indtægternes tilvejebringelse. Den er simpel, den er enkel, ja, den er primitiv, men som så meget andet, der er primitivt, er den udtryk for en sund og fornuftig tanke. Det er jo i virkeligheden skat ved kilden med alle de fordele, der er knyttet til denne form for beskatning.

Jeg kender alt det, der fremføres imod denne ordning, og jeg må naturligvis erkende rigtigheden af den betragtning, at der under dette system ingen som helst sikkerhed er for, at den enkelte kommune får de indtægter, som er nødvendige til løsning af de opgaver, det i fremtiden vil påhvile den at løse. Nå, jeg har jo kapitulert, men jeg trøster mig lidt ved, at noget af det bedste i dette system nok skal vise sig at blive den vej, man vælger, når spørgsmålet om at skaffe midler i den påtænkte og foreslåede konjunkturudligningsfond bliver aktuelt og skal have sin endelige udformning. Så må vi jo, hvad jeg ikke glæder mig nær så meget til, til sin tid se på de forslag til forbrugsafgifter, som skal afløse den nuværende ordning.

Der er ingen tvivl om, at der i Grønland er store forventninger om, hvad den her foreslåede lovgivning i sine virkninger vil komme til at betyde for det grønlandske folk i retning af en forbedring af dets livsvilkår, men jeg har også under opholdet deroppe mødt forståelse af, at en så gennemgribende forandring fra det tilvante vil stille store krav i retning af resignation, personlig indsats og offervilje. Sådan vil det føles særlig blandt de ældre, der vil blive stillet overfor et brud med en tilværelsesform, hvorunder de har fundet mening og harmoni i den hverdag, der var deres; men jeg føler mig overbevist om, at når der er gået nogle år, vil den nye slægt ikke kunne tænke sig